

A XI-a Conferință Națională multidisciplinară – cu participare internațională,
"Profesorul Dorin PAVEL – fondatorul hidroenergeticii românești",
SEBEȘ, 2011

PERCEPȚIA STUDENȚILOR PRIVIND CALITATEA ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL UNIVERSITAR TEHNIC

Alina CRIȘAN, Roxana ENACHE

STUDENTS' PERCEPTION OF QUALITY IN TECHNICAL HIGHER EDUCATION

Considering students both as internal and external higher education's their opinion concerning quality in tertiary education institution should be seriously taking into consideration. The present paper intends to present the results of an empirical research made use of focus groups involving a range of higher education students. The main findings are that the quality of the professors and the learning experiences offered through didactical activities are key-elements for the quality of higher education, understood as a holon.

Keywords: quality, învățământ university students learning experiences

Cuvinte cheie: calitate, învățământ universitar, studenți, experiențe de învățare

1. Introducere

Definirea calității în învățământul superior s-a dovedit a fi o sarcină dificilă. Cheng și Tam sugerează că „conceptul de calitate a educației este destul de vag și controversat”, iar Pounder susține, referitor la același concept că este un „termen ambiguu notoriu”.

Pornind de la aceste considerații, autorii articolului au încercat să determine elementele-cheie considerate de studenți ca fiind sine-qua-non pentru o educație superioară de calitate. Percepția studenților, în dubla lor calitate de clienți interni implicați în procesul de teaching-

learning, cât și externi, asupra calității educației universitare reprezintă un punct de plecare pentru monitorizarea eficienței a calității în cadrul universităților, pentru identificarea eventualelor puncte slabe, precum și a oportunităților de îmbunătățire.

2. Metodologia cercetării

Cercetarea s-a desfășurat pe un eșantion de 83 studenți din Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, din anul II de studiu, diferite facultăți și specializări, înscriși la cursurile desfășurate în cadrul Modulului Psihopedagogic.

Ca metodă de lucru, s-a ales *metoda focus-grup* pentru acest tip de studiu deoarece studenții își exprimă mai ușor opiniile în compania prietenilor și colegilor.

S-au organizat grupuri de discuții de câte 8, respectiv 9 persoane, cu participare benevolă, iar dezbaterile au gravitat în jurul întrebării: „Ce anume înseamnă educația de calitate în opinia Dvs.?”

Focus-grupul împreună cu interviul individual sunt cele mai importante surse de date de tip calitativ. Prin intermediul acestor metode se obțin informații mai puțin concrete, însă mai utile sub aspectul modului în care oamenii gândesc și acționează.

În raportul de cercetare calitativă nu se vor găsi date și cifre, ci tendințe și tipuri de comportamente ale subiecților intervievați. Datele obținute în cercetarea calitativă nu sunt reprezentative, adică nu pot fi extrapolate întregii populații studiate. Din punct de vedere etic, participanților invitați la grupurile de discuții li s-a acordat posibilitatea de a se retrage dacă se simt inconfortabil, și li s-a oferit accesul la rezultatele studiului.

3. Datele obținute

Informațiile obținute de la focus-grupuri au fost analizate și clasificate cu ajutorul diagramei afinităților în trei mari categorii care reflectă opiniile studenților privind ceea ce înseamnă educația de calitate. Acestea sunt prezentate mai jos în ordinea importanței identificate pentru grupurile de studenți.

a. Calitatea raportată la profesor

a.1. Prezența la curs

Studenții apreciază profesorii care au cunoștințe temeinice în domeniu, sunt bine organizați și au prelegeri interesante.

Părerile studenților:

- Predă la un nivel accesibil pentru a se face înțeles”.
- „Cursuri bine pregătite și prezentate”.
- „Conținut bine organizat și structurat”.
- „Informații despre noi tehnologii și cercetări în domeniu”.
- „Abilitatea de a transmite entuziasmul privind subiectul”.
- „Stimulant și interesant”.

a.2. Feedback-ul oferit studenților

Studenții apreciază profesorii care sunt flexibili în ceea ce privește livrarea (predarea) subiectului și care înțeleg nevoile individuale de pregătire.

Părerile studenților:

- „Flexibilitate pentru a răspunde nevoilor individuale de învățare”
- „Abordabil”
- „Încurajator și motivant în răspunsurile orale și scrise”
- „Constructiv și pozitiv
- Informație clară și consistentă care este revăzută și dezvoltată”.

a.3. Relația cu studenții la curs

Studenții apreciază profesorii comunicativi, maleabili și dispuși să îi susțină și orienteze în procesul de învățare.

Părerile studenților:

- „Bun comunicator, interactiv în relația cu studenții”
- „Facilitează dezbaterile și discuțiile”
- „Poate încuraja asumarea de riscuri și creativitatea în grup”
- „Creează o atmosferă calmă și relaxată”
- „Manifestă respect și înțelegere față de studenți”
- „Are simțul umorului”.

b. Implicarea studenților în învățare

Studenții apreciază un curriculum care se raportează la sfera lor de interese și care să le lărgască orizonturile.

Părerile studenților:

- Curriculum flexibil care ține cont de experiența și interesele studenților”
- „Permite studenților să exerseze atunci când corelează teoria cu „lumea reală”
- Proiecte relevante pentru calificarea viitoare sau pentru locul de muncă”
- „Să pleci cu mai mult decât cu ce ai venit (cursul să aducă valoare

adăugată)”

- „Prezentarea unor noi perspective”
- „Folosirea de exemple și studii de caz actuale și relevante”.

c. Facilități bibliotecă și mijloace IT

Foarte puțini studenți au menționat resursele ca fiind importante în educația de calitate. Acest lucru este surprinzător deoarece acest tip de resurse sunt disponibile în cadrul facultății în care s-a desfășurat studiul.

Părerile studenților:

- „Bibliotecă disponibilă și mijloace IT”
- Gamă largă de surse de informații”.

4. Câteva considerații privind problematica abordată

În privința aprecierii calității predării în educația universitară, trebuie lăsate deoparte clasificările, ierarhizările și explicațiile simpliste și unidimensionale. Noțiunea de calitate nu este una simplă, ci mai degrabă una problematică, contestată și multidimensională, care necesită evaluare la nivel instituțional, departamental și individual (Elton, 1998).

S-a pus în discuție faptul că mare parte din factorii care contribuie la o educație de calitate au de-a face cu stilurile de predare și învățare individuale. Conform datelor empirice ale lui Lammers și Murphy (2002), care au studiat livrarea/predarea cursurilor într-o serie de discipline într-o universitate din SUA, profesorii au un rol important în furnizarea informației. Totuși, studiul a indicat că ei nu stimulează neapărat gândirea, schimbă atitudini sau dezvoltă competențe comportamentale, care sunt necesare interacțiunilor complexe, esențiale în educația superioară. În schimb, ei menționează că educația eficientă implică un amestec corespunzător de factori fizici, precum caracteristicile cursului, dispunerea sălii de curs și „factorii care țin de profesor”, entuziasm, experiență și stil de predare. Mulți studenți din eșantion au subliniat că apreciază profesorii care îi încurajează, sunt constructivi și pozitiviști și transmit entuziasmul pentru disciplina lor.

Alți factori cheie de „stil” care sunt importanți pentru interacțiunile complexe din cadrul educației academice sunt participarea democratică, învățarea transformativă, colaborativă și critică, care pune în evidență și încurajează diversitatea (D’Andrea și Gosling, 2001). Din nou, studenții au menționat profesorii care facilitau dezbaterile și discuțiile și le susțineau.

Andreson (2000) subliniază și el importanța acestor interacțiuni și menționează implicarea studenților în ceea ce privește subiectul, dar și pasiunea și entuziasmul transmis de profesor acestora. Această pasiune și entuziasm demonstrează studenților că profesorul ține cont de ei și se preocupă de dezvoltarea lor intelectuală. Cu toate acestea, mulți membrii ai lumii academice își exprimă îngrijorarea că din cauza creșterii numărului de studenți (Gibbs, 2001) și odată cu folosirea crescândă a mijloacelor e-learning și a învățării din diferite surse de informații, relația profesor/student va avea de suferit. Aceasta din cauză că se consideră a fi mai greu de exprimat entuziasmul și pasiunea prin intermediul unui program de calculator decât printr-un contact direct (Nixon *et al.*, 1998).

Andreson (2000) și Nixon *et al.* (1998) menționează, la rândul lor, că legătura între predare și cercetare este foarte importantă. Cercetarea oferă predării o dimensiune suplimentară și permite dezvoltarea unei relații colaborative între profesor și student în cadrul unei comunități educaționale. Autorii menționează, de asemenea, că studenții sunt motivați de profesorii care fac parte din experiența lor educațională și care participă în mod activ la procesul de învățare. Astfel, se fac referiri la importanța interacțiunii student/profesor și la modul în care studenții apreciază profesorii care sunt maleabili și care îi ajută să învețe (punctul a, ultimul subpunct). Morton-Cooper și Palmer (1993) semnalează că studenții apreciază în mod deosebit la profesorii lor trăsături precum receptivitatea și încrederea.

Rowland *et al.* (1998) respinge ideea de legătură automat sinergetică între predare și învățare, argumentând că cele două nu sunt neapărat complementare. Acesta identifică o reconceptualizare a rolului personalului academic, cu o separare tot mai evidentă a celor două elemente. Acest lucru se datorează în principal finanțării diferențiate și accentului pus pe cercetare și predare ca două funcții distincte și fără nici o legătură comună. În mod surprinzător, studenții nu au făcut referire la valoarea cercetării sau altminteri, la profesori, și nici la impactul predării asupra experienței educaționale.

O mare parte a opiniilor studenților au putut fi încadrate la una din cele două cele mai populare categorii, „calitatea raportată la profesor” și „implicarea studentului în învățare”, iar acest lucru demonstrează cât de mult apreciază ei importanța predării (a, b). Elton (1998) consideră predarea de calitate ca fiind chintesența excelenței în educația universitară. Acesta precizează că anumiți membrii ai lumii academice trebuie să își regândească atitudinea deoarece ei consideră că principala lor sarcină este să își predea disciplina. Acești universitari

consideră că sunt doar profesori și nu instructori sau facilitatori ai învățării. Elton este de părere că în primul rând, predarea presupune experiență suficientă și adecvată privind organizarea, prezentarea și evaluarea la curs. După dobândirea experienței în aceste domenii, drumul spre predarea de excelență începe cu dezvoltarea individuală pentru excelență, constând în atribute precum empatia, introspecția, inovarea și cercetarea pedagogică și disciplinară.

5. Considerații finale

■ Problemele dezbătute în acest studiu cu caracter empiric relevă modalitatea în care studenții percep calitatea în învățământ. Concluzia evidentă care rezultă este aceea conform căreia calitatea în învățământ, și nu ne limităm aici doar la cel superior, este indisolubil legată de calitatea resursei umane (a cadrelor didactice).

■ O experiență educațională de calitate este direct influențată de prezența profesorului la curs (și aici nu ne referim doar la cea fizică), care nu poate fi suplinită de existența unor softuri, oricât de sofisticate și performante ar fi ele.

BIBLIOGRAFIE

- [1] Anderson, L., *Teaching development in higher education as scholarly practice: a replay to Rowland et al. Turning academics into teachers*, Teaching in Higher Education, 2000, vol. 5, no. 1, pag. 23-31.
- [2] D'Andrea, V., Gosling, D., *Joining the dots: reconceptualised development, Active learning in Higher education*, 2001, vol. 2, no. 1, pag. 64-80.
- [3] Elton, L., *Dimensions of excellence in university teaching*, International Journal for Academic Development, 1998, vol. 3, no. 1, pp. 3-11.
- [4] Gibbs, P., *Higher education as market: a problem or solution*, Studies in Higher Education, 2001, vol. 26, no.1, pag. 85-94.
- [5] Lammers, W., Murphy, J., *A profile of teaching techniques used in the university classroom, Active learning in Higher Education*, 2002, vol. 3, no.1, pag. 54-67.
- [6] Morton-Cooper, A., Palmer, A., *Mentoring and Preceptorship*, Blackwell, Oxford, 1993.
- [7] Rowland ș.a. *Turning academics into teachers*, Teaching in Higher Education, vol. 3, 1998, pag.133-141.

Lector Alina CRIȘAN,

Universitatea Tehnică Cluj – Napoca, DPPD, Daicoviciu nr. 15, Cluj-Napoca,
400020, România, alina_n_crisan@yahoo.com

Associated Prof. PhD. Roxana ENACHE,
Petroleum - Gas University Ploiesti, Bdul București nr. 39, 100680